

Ірина СИРМАМІЇХ,

канд. екон. наук, доцент, заступниця начальника відділу організації наукової роботи

Донецький державний університет внутрішніх справ

ORCID 0000-0003-0524-6731

siv.dnuvs@gmail.com

Віктор СИРМАМІЇХ,

старший викладач кафедри спеціальної фізичної та

домедичної підготовки факультету № 3

Донецький державний університет внутрішніх справ

ORCID 0000-0002-5014-3144

vsyrmamiikh@gmail.com

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ СИСТЕМИ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Актуальність. Антикорупційний комплаєнс у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання є важливим елементом забезпечення належного рівня етичності, прозорості та законності у всіх сферах діяльності: від освітнього процесу до управлінських і адміністративних рішень. Його впровадження має стратегічне значення і для Донецького державного університету внутрішніх справ, оскільки безпосередньо впливає на формування правової культури, професійної доброчесності та рівня довіри суспільства до майбутніх працівників Національної поліції України.

Результати дослідження. Відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції» [1], всі заклади системи МВС впроваджують внутрішні антикорупційні програми. Це означає чітке регламентування процедур вступу, оцінювання знань, атестації кадрів, уникнення конфліктів інтересів тощо. Регулярне проведення оцінки корупційних ризиків відповідно до Методології, затвердженої НАЗК [2], дозволяє своєчасно виявляти вразливі місця в освітньому процесі. Як підкреслено в Національній антикорупційній стратегії на 2021–2025 роки [3], корупція розглядається як ключова перешкода стабільному економічному зростанню і розбудові ефективних та інклюзивних демократичних інститутів.

Курсанти та студенти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання мають не лише опанувати фахові знання, а й формувати несприйняття корупції та розуміння доброчесності. Для цього в ДонДУВС організуються тренінги з антикорупційної проблематики. В університеті працює антикорупційний центр «Виховання доброчесності». Заняття, тренінги проводяться не тільки для здобувачів

університету, але й для зовнішніх зацікавлених осіб з числа антикорупційних уповноважених установ та закладів, що належать до сфери управління МВС, органів влади та місцевого самоврядування. Крім цього, Донецький державний університет внутрішніх справ є партнером від України в міжнародному проекті «Впровадження європейського підходу комплаєнс-менеджменту у вищій освіті України» (EUComplianceM4UA), мета якого - підвищити рівень академічної доброчесності, міжнародного менеджменту, підприємництва, ділової етики та правових аспектів в українських закладах вищої освіти. Координатором проекту є Університет прикладних наук, технологій, бізнесу та дизайну (м. Вісмар, Німеччина). В результаті ДонДУВС планує створити чітку систему управління та комплаєнсу в університеті, що допоможе підвищити загальну репутацію та довіру громади до університету.

Антикорупційний комплаєнс тісно пов'язаний з дотриманням принципів академічної доброчесності, зокрема: запобігання плагіату, недопущення фальсифікації результатів досліджень, забезпечення прозорості наукової атестації. У закладах системи МВС, як і в усіх ЗВО України, дотримання академічної доброчесності є обов'язковим. Відповідно до ст. 42 Закону України «Про освіту» [4], академічна доброчесність передбачає дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права, відмову від плагіату, фальсифікацій, обману та хабарництва. Політика доброчесності має бути інтегрована в локальні акти закладу, зокрема — положення про оцінювання, внутрішній контроль, процедури реагування на порушення. Чіткі правила і механізми відповідальності за порушення таких принципів є важливими складовими системи комплаєнсу [5,6].

Отже, на підставі проведених досліджень авторами з огляду на специфіку функціонування закладів вищої освіти системи МВС, виокремлено такі загальні функції антикорупційного комплаєнсу:

- профілактика корупційних проявів: ідентифікація та мінімізація ризиків проявів корупції під час вступу до закладу, складання іспитів, захисту наукових робіт, призначення стипендій, розподілу ресурсів тощо;
- формування антикорупційного світогляду курсантів, студентів та викладачів на принципах законності, прозорості, доброчесності та підзвітності;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти відповідно до рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності (рішення від 29 жовтня 2019 року, протокол № 11);
- інституційна стійкість і репутація закладу: наявність ефективної антикорупційної програми;

– запровадження механізмів внутрішнього контролю та зворотного зв'язку: функціонування внутрішніх каналів повідомлення про порушення вимогам законодавства України, а також внутрішніх правил та процедур університету, механізмів захисту викривачів, проведення регулярних аудитів і моніторингів.

Антикорупційний комплаєнс у закладах вищої освіти сприяє підвищенню якості освітніх послуг, формує середовище нульової толерантності до корупції, що особливо актуально у закладах, які готують кадри для правоохоронної системи.

Висновки. Таким чином, антикорупційний комплаєнс у відомчих закладах вищої освіти системи МВС не є формальністю чи суто адміністративною процедурою. Станом на сьогодні – це цілісна система управління доброчесністю, яка формує майбутніх офіцерів поліції як морально зрілих, професійних та відповідальних громадян. Але в сучасних умовах глобальних викликів і ризиків, як і будь-яка система, потребує створення системи попередження, виявлення та реагування на ризики та виклики., що й буде предметом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 року № 1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 03.05.2025)
2. Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками: Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 28.12.2021 року № 830/21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-22#Text>. (дата звернення: 03.05.2025)
3. Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки: Закон України від 20.06.2022 року № 2322-IX . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>. (дата звернення: 03.05.2025)
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата звернення: 03.05.2025)
5. Антикорупційний уповноважений закладу вищої освіти: аналітичне дослідження. Київ: Національне агентство з питань запобігання корупції, Асоціація юридичних клінік України, 2022. 78 с. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Antykoruptsiy-nyy-upovnovazhenyyu- zakladu vyshhoi- osvity analitychne.pdf>.
6. Антикорупційний комплаєнс закладу вищої освіти: закордонний досвід та українські перспективи: аналітичне дослідження. Київ: Асоціація юридичних клінік України, 2023. 60 с. URL: <https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2023/09/Analitychne-doslidzhennya.pdf>.